

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok vissza nem adtnak. BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő Benczúr Sándor

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
 Negyedévre . . . 1 frt. — Helyes szám . . . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők. Hirdetéseket jutányos áron elfogad. BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉR 30 KRAJČÁR.
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

A munkaadó szavatossága.

(B. J.) Az elemi erők, nevezetesen a gőz és villamosságnak mennél hatékonyabb kihasználása nemcsak az ipar teljes átalakulását eredményezte, de szülő oka lett annak is, hogy mi gépekkel végeztetnek olyan munkát is, melyről ezelőtt gondolni sem mertük, hogy azt a gép is elvégezheti. A modern iparnak nemcsak je szava, de alapja is a munka megosztás és a gép.

A gépek általános használata maga után hozta, az azokkal való könnyelműbb bánásmódot és nap-nap mellett tapasztaljuk, hogy a gépek könnyelmű kezelése folytán, a halálos és állandó testi esonkításokkal kapcsolatos balesetek, mind gyakoribbakká válnak. De nem csupán a gépkezelések körül tapasztalható ezen könnyelműség, alig van nevezetesebb építkezésünk, mely egyikét ember életet elve nyelne. Igaz, hogy ezen utóbbi körülmény, a vállalkozók lelkiismeretlenségén és kapzsiságán, valamint a kellő felügyelet elmulasztásán alapul, de a baj kétségtelenül megvan és számos ellátatlan özvegy és árva siratja, a modern ipar, különösen vállalkozás könnyelműségét.

Ezek előre bocsájtása után tegyük vizsgálat tárgyává vajjon az elhunyt özvegye és árvái, vagy valamely testrésznének elvesztése folytán örökké nyomorékká lett munkás milyen kárpótlásra tarthat igényt, helyesebben a munkaadó szavatossága mennyire terjed.

Akár mennyit is forgatjuk törvénytárunkat, akár mennyit is szegyenkezünk, ha a külföld ez

irányban alkotott törvényeit, és a munkaadó szavatosságának megállapítása tárgyában kifejtett gazdag irodalmát vizsgáljuk, restelve kell bevallanunk, hogy törvényhozásunk 33 év alatt ily fontos jogviszony szabályozására törvényt hozni képes nem volt, mert a néhai dietáktól átöröklött hagyományokhoz hiven, törvényhozásunk ömunkásságát igen sok esetben, nem is valódi, hanem csak vélt közzogi sérelem orvoslása, valamint a személyi harc foglalja le.

Törvényeinket vizsgálva, a szavatossági jogelvnek a felvetett kérdésre vonatkozó némi szabályozásával találkozunk az 1878. évi V. t. c. b. (büntető törvény) nevezetesen a 198. (személyes szabadság megsértése folytáni kártérítés) a 292 (emberi élet elleni büntettek és vétségek folytáni kártérítés,) és a 311. §-ában (testi sértés folytáni kártérítés.)

Ezen esetek közül a munkaadó szavatosságának megállapításánál csak is az vehető figyelembe, melynek alapját a gondatlanság képezi (290. 291 és 310 §-ok). Azonban ha a gondatlanság büntető uton nem lett megállapítva, a sértett kártérítési igénye, igen gyenge alapon nyugszik, mert a munkaadó szavatosságát megállapító magánjogi törvényünk nincsen, a perlekedés, eltekintve annak költséges voltától, bírói gyakorlatunk tanúsága szerint vajmi kevés esetben adja meg a sértettnak az óhajtott kárpótlást.

Nem a munkaadó szavatosságára, de legalább a személyi biztonságra állapít meg kötelező intézkedéseket az 1884. évi 17. t. c. z. (ipartörvény), mely a 114. §-ában meghatározza, hogy minden gyáros köteles gyárában, saját

költségén mindazt létesíteni és fentartani, ami tekintettel az ipar üzlet és telep minőségére, a munkások életének és egészségének lehető biztosítására szolgál. Az ez ellen vétő munkaadó ellen a 158. §-ban büntetést állapít meg, egyben az esetleges baleset folytán, a munkaadónak ugy polgári, mint a büntető törvény szerinti felelősségét (!) megállapítja. A szavatosság megállapítása azonban, ezen kiválólag a munkaadó és munkás közötti jogviszonyt szabályozó törvényben is, hallgatólag mellőzve lett, hogy mit ér a hivatkozott törvényben megállapított polgári törvényt szerinti felelősség, volt alkalmam a fennebbiekben megemlíteni.

Az 1898. évi II. t. c. z. a munkaadó és a mezőgazdasági munkások közti jogviszony szabályozásáról szól, a munkaadó szavatosságát azonban ezen törvényben is hiában keressük. A munkaadó gondatlansága által munkaképtelen munkásnak a hivatkozott törvénynek, de csupán tág magyarázata, csakugyan alamizsnát ad, midőn a 33. §-ában a következőket rendel: „köteles a munkaadó, a munkaközben megbetegült idegen községbeli munkás gyógykezeléséről és ellátásáról legfeljebb 8 napig gondoskodni,“ azonban ha a törvényt szorosan magyarázzuk, a munkás még ezen alamizsnától is elesik. Önkenytelenül felmerülnek ezen intézkedés folytán a következő kérdések, ha a munkás helybeli, ha a munkás, a munkaadó mulasztása folytán — mely büntető beszámítás alá esőleg bizonyítva nincsen — hónapokra, sőt évekre munkaképtelen, mihez kezdjen akkor a munkás? Vegye igénybe az

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSADALMA.

Kondoros társadalmá.

Talán nem lesz érdektelen néhány sorban leírni ezen fiatal község vezető körét, mely oly szívből és valódi lelkesedéssel üli meg negyed százados fenállásának évfordulóját; nehéz lesz talán megérteni soraimat annak, a ki a mai kor kaszt rendszerét szívta magába, de ha képzeletben fel idézi a multakat, azt a multat, mikor az emberek kevesebb tettetéssel éltek és több jóakarattal meg őszinteséggel viseltettek egymás iránt, mikor még a fesztelenség és nem a góg s egymás lenézése volt a divat, ugy megérthet; — mert oda nem fészkelődött még be e hóbort, mert talán a csárda nimbusza, vagy a költő éneke, vagy végre az ott szereplő egyesek magyaros kedélye ettől megóvta őket.

Minden nőnek udvara virágos kert itt, melyben ki-ki saját kedvencét hűségesen óvja—ápolgatja; — futó virágból lugast készít, hogy a nap hevében legyen hova bujva, közöttük és velük örülni a tavasznak, melyet teljes egészébe csak ők, a nők tudnak átérzeni gyengéd szíveikkel. És csak látnak mily elragadó az öröm kebleikben, ha kezök munkájá után látják Isten áldását: együtt élnek a virággal melyet gonddal ápolnak, s ha nyílnak, ugy örülnék munkájuk sikerének,

mint a természet a tavasz ébredésének; — s ha fájdalmat akarunk néki okozni, tépjük le kedvenc virágait és ó . . . könnyezni fog: megsirajja — s ekkor talán saját „énjét“ siratja meg vele, mert hisz a nő és a virág sorsa egy: mind kettőt leszakítják s mind kettőnek sorsa a hervadás!

Boldog kis társaság ez, mert az anyai bajt hozó unalmat nem ismerik, mert a hova lépünk, mindenütt a szorgalmas női kéz művét látjuk; s ha közéletük lépsz, nem köznapi lelkeket, nem divatos pletykákat, de valódi szellemet találsz közöttük. Hátha még részt vennél egy-egy névnapon, vagy egyéb családi ünnepélyen, akkor látnád csak, hogy itt még a régi patriarchális élet honol; hogy itt nem forintosok — koronák szerint becsülik egymást az emberek, de becsülik egymást azért, a mi bennök nemes és jó; becsülik a nőt azért mert arra érdemes, mert a családi élet dics koronáját büszkén, de tisztességgel és méltósággal is viselik.

Aztán az a keresetlen őszinteség, mely egy-egy családiás összejövetelüket jellemzi, va'óban megszivlelésre méltó. Nem óhajtt itt senki tul tenni a másikon; nem erőlteti meg magát, a mi által anyai család romlása idéztetik elő egyik-másik városnak társas életében: — hanem a mi hiányzik a gazdag lakomából, az dusan pótolva lesz a szíves, magyaros barátság, s a háziak igaz keresetlen érzelmei által!

Látni azok gyermekes tréfáikat, ártatlan mulatásait, mikor a férfiak a nőket s viszont a nők a férfiakat tréfálják meg . . .

Persze ezt már ugy nevezett városi „művelt“ hölgyeink orrfontorítva néznék; őket az ilyen gyermekes kedélyesség, az érzelmek igaz megnyilatkozása nem elégítené ki, nekik már „magasabb“ élvezet kell, a mely leginkább a toilettek megbírálása, azok mutogatása, no meg a mások megszólása, szapulása az igazi élvezet!

Menjetelek és tanuljátok meg e kis falucska magyar társadalmától az igazi, a mesterkéletlen, társadalmi élet kellemeit . . .

Oh menjetelek és tanuljátok tőlük kedélyt és hangulatot, mely mindig medrében marad és szípkarkázó kedélyességük kivirradtig sem apad.

És ezt a kedélyt a nőknek köszönhetik, mert ők az élet megfűszerezői ott!

Az a szelidséggel párosult alázatosság, — az a férjének lelki hivatásához való s jóra példát adó alkalmazkodás, nem oly könnyen található másutt fel, mely e nőket jellemzi.

En szíveimből kívánok sok-sok ily asszonyt e szegény hazának.

Ily nők körében aztan nem csuda, ha a férfiak is mások mint egyebütt; de róluk most már keveset szólhatok, mert a hol a nők ilyenek, a férfiak sem lehetnek mások. Bíró utam nem is teremthetett volna 25 év alatt oly csinos községet ha magában ált volna és nincs meg a haladási vágy azokban is, a kik erre hivatva vannak.

Különben is az én szavam itt nagyon felesleges mert a tettek eléggé bizonyítják azt, hogy ők mind-

általános törvényi intézkedést? Igen helyes. De ilyen törvény nincsen.

Az 1899. évi 42. t.-c. a gazdasági munka vállalkozóról és a segéd munkásokról szól. Ezen törvény II-ik fejezete, — hogy a többit ne említsük, — a cséplőgép vállalkozó, és a gazdasági munkások jogviszonyát szabályozza. Szavatosságról, jóllehet, az ország területén évente százakra megyen a cséplőgép által nyomorékká lett emberek száma, möre patrio intézkedés nincsen!

Az összes szavatossági kötelezettséget megállapító törvények közül legfontosabb és legtöbb egyén érdekét érinti az 1874. évi XVIII. t.-k. a gömzözdonyu vasutakról szóló törvény. Igaz hogy ezen törvényben a felelősség meg van állapítva, azonban ennél azon alapeszmével találkozunk, hogy a vasuti üzleti szabályok pontos betartása mellett, a baleset, csak is vis maior folytán állhat elő, minek folyománya azután az, hogy a vasutak úgy az utasok, mint saját alkalmazottjaikkal szemben állandóan a vis maiorra hivatkozva, a szavatosság alól, és pedig tulajdonlag szerencsével, iparkodnak kibujni.

Ezekben nagyjából vázolván, a szavatossági jogunk ugyszólván teljes hiányát, különösen a munkaadónak, a munkással szemben hiányzó szavatossági jogát, vessünk egy tekintet alá akár az osztrák magányjogra, akár a német birodalmi törvénykönyvbe. A német birodalmi polgári törvénykönyv szerint, az, aki másnak életét, testét, egészségét, szabadságát vagy egyéb jogát szándékosan, vagy gondatlanul jogellenesen megsérti, az, a másinak, az abból eredő kárt megtéríteni köteles. Ugyanazn kötelezettség terheli azt is, aki egy másik védelmét célzó törvény ellen cselekszik. Megállapítja továbbá a német birodalmi polgári törvénykönyv azt is, hogy aki mást, valaminek elvégeztetésével megbíz, köteles azon kárt megtéríteni, melyet a megbízott, a megbízás teljesítésében egy harmadiknak jogellenesen okoz. Az említettek kivül a német birodalmi polgári törvénykönyvben számos a szavatosság megállapítására vonatkozó intézkedés van, melyekre azonban, mint a jelen cikk érdeméhez nem tartozókra kitérni, célszerűnek nem véltük.

Ily jogelvek és a szavatossági jognak ilyen szigorú megállapítása mellett nem lehet csodálkozunk azután, hogy a vállalkozók, a súlyos anyagi felelősséggel szemben magukat viszont biztosítani óhajtván, a baleset és szavatossági biztosítás intézménye honosodott meg. Ezzel szemben nálunk, mert a munkaadó szavatossága

nyáján tudatában vannak kötelességeiknek: — a kis fiatal Kondoros például földet vásárol Csaba mintájára! a 25 éves község! és már ő is maecenáskodik! Van casinójuk, a hova a hölgy világ is bejáratos, de csak ugy nyáron, mikor kuglizni lehet. Meg községi parkjuk is van ám, melyet nem sokára az általánosan szeretett „Püspök ur“ tevékenysége teremti.

A legnagyobb mulasztást követném el, ha az ottani társadalom főszlopaít, a két lelki atyát nem emliteném fel. A nép rajong értők s lakásukon mindég található egy-két szenvedő, a ki erkölcsi és anyagi támogatásra szorult, avagy tanácsot kér.

A társaságban pedig, a hol ők nincsenek, ott — egy alig pótolható hézag látong — kedélyességük és tréfáik utólrhetlenek. Azután meg ki ne ismerné azivélyes vendéglátásukat? Idegen, a nélkül el nem mehet Kondorosról, mely vagy egyiknek, vagy a másiknak vendége nem volt.

A vidéki utasoknak első utjuk mindig egyik vagy másik parochiára vezet, a kinnét azután oly nehéz a tovább utazás, ugy szeretnének el sem távozni. — s ezért is hisszük, hogy Kondoros társadalma folyton szaporodni és erősödni fog.

Ugy legyen.

*

Bizony-bizony mondom nektek sok polgár és felső körök, zárandokoljatok oda felebaráti egyetértést és kötelességeket tanulni.

Ká-vé.

nemcsak hogy törvényhozásilag rendezve nincsen de a szavatosság érzete nem fejlődött ki: a szavatosság legegyszerűbb intézkedése a munkásnak kötelező baleset elleni biztosítása is hiányzik. Pedig de sok esetben lehetne a munkaadó nagyon csekély megterhelése mellett, a kötelező baleset elleni biztosítás révén, a szerencsétlenül járt munkás és családján segíteni.

Ha a gépek használatával előálló szerencsétlenségek következményeit megakarjuk akadályozni, ha a községeket, de még inkább a közönséget, a nyomorékká lett munkások eltartásától megakarjuk menteni, ugy mindenhol és minden alkalommal a munkaadó és munkás közti szavatosság törvényhozási szabályozását, és a munkásoknak a baleset elleni kötelező biztosítását kell sürgetnünk, ha ez meglesz, nem találkozunk lépten nyomon a modern ipar által nyomorékká tett, és életüket az emberi könnyűrületesség nagyon sovány álléréiből tengető koldus munkásokkal.

Előfizetési felhívás

Lapunk most lép pályafutásának 11-ik évi II-ik negyedébe. Tíz év nem nagy — de egy vidéki hírlap életében mindenesetre számot tevő idő. Az elmúlt tíz év elegendő bizonyíték arra hogy lapunk mindég s mindenben a közönség érdekeinek s igényeinek megfelelően volt szerkesztve s hogy lapunkhoz fűzött igényeinek megfelelhessünk, sem költséget sem fáradságot nem kiméltünk, s ez után sem fogunk, s teljes odaadással azon leszünk, miként előfizetőink s az olvasó közönség igényeit kielégíthessük. Vezércikkeinkben ugy a helyi érdekeket, mint a társadalmi kérdéseket megvitatás tárgyává tettük, s mint eddig, ugy ezután is, minden oldalról jövő felszólamlásoknak szívesen helyt adtunk, és jövőben is helyt fogunk adni. Tárcainkban a legszigorubb kritikát kiálló költeményeket és elbeszéléseket adtunk. A hírek rovatában a helyi közérdekű eseményeken kívül, bár korlátoltabb alakban, az országos eseményekről is megemlékeztünk. Egyébb rovatainkban is, mindenkor iparkodtunk a tartalmasságra és eredetiségre, ennek dacára az előfizetési árat mérsékelten állapítottuk meg, midőn mindezeknek öndicsékvés nélküli felemlítésével a nagyérdemű közönség további hathatós támogatását kérjük az előfizetési árakat az alábbiakban közöljük:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona

Azon tisztelt előfizetőinket pedig, kik az előfizetési díjjal hátralékban vannak, hátralékaik beküldésére, s előfizetésük megújítására kérjük.

Tisztelettel

A „Szarvas és Vidéke“
kiadóhivatala.

H I R E K.

— **Közgyűlés.** Községünk képviselő testülete f. hó 22-én d. u. a község háza tanácstermében közgyűlést tartott, mely alkalommal a következő ügyekben történtek intézkedések.

Felolvasott Dancs Szilárd köszönő irata, melyben, néhai édes atyja elhunytával, az előjárásnak iránta tanúsított humáns tetteért köszönetét s háláját nyilvánítja.

Felolvasott járásunk főszolgabirójának 1667/900 számú átirata, mely szerint az elhalálozás folytán üresedésbe jött I-ső jegyzői állás teendőivel Salac József jegyzőt bizta meg.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött I-ső jegyzői állás betöltésére vonatkozólag, előleges s ez állás javadalmazásának megállapítására szükséges intézkedések megtételére, Melis János községi bíró elnöklété mellett, Melis György, Filyó Pál, Kontur József, Dr. Lengyel Sándor, Mikolay Mihály, Dr. Haviár Gyula, Dr. Szemző Gyula, Szirmay L. Árpád, Teplicki János, Dr. Reismann Adolf, Ifju Dercy Péter, Dr. Salac Oszkár, Grimm Mór és Lustyik János képviselőköl álló bizottság küldetett ki.

A gyulai kir. törvényszéki Elnöknek 540/900 eln. sz. a. s az állam által építendő új járásbírói helyiség céljára adandó telekre vonatkozó átiratára, a közgyűlés elhatározta, miként a kívánt telket, a tulajdonát képező Gr. Károlyi féle kertből adja és pedig ott s annyit, amennyit az e célból kiküldendő szakbizottság a célnak megfelelőnek talál.

A kerületi m. kir. csendőr-szárny parancsnokságának 440/900 számú megkeresése folytán, az eddigi csendőr laktanya, az eddigi bérleti feltételek mellett, a bérleti szerződésnek további három évre leendő megújításával az Elöljáróság megbízott.

A központi választmánynak ama átirata, miként Dr. Lengyel Sándor és Kácsor Vilmos lemondásuk folytán a választmányba két új tag beválasztását kéri, szótöbbséggel Póhl Gábor és Melis György Kovács, választottak meg.

Járásunk főszolgabirójának 1621/900. sz. a. kelt ama megkeresésére, miként a járási uti bizottságba az 1900—902-ik évekre 3 tag választásuk, egyhangulag Teplicki János, Kovács János törvénybíró és Földváry János esküdt választottak meg.

Gyuris Mihálynak ama kérvénye, miként az 1899-ik évre kirott közmunka adója helyesbítettessék, kedvezőleg intéztetett el.

Hajcsar Gyuláné szarvasi és Brachna János H.-M.-Vásárhelyi kéményseprő mestereknek, kölcsönös helyesere iránti kérvényük, kedvező elintéztést nyert.

Békésmegye törvényhatóságának 124/900. sz. a. kelt ama határozata, mely a Szarvason építendő községi és járvány kórház építését helyeslőleg jóváhagyja, felolvasatván, az építés mielőbbi megkezdése elhatározott, s az építés vezetésével egy bizottság bízott meg, és pedig Melis János községi bíró elnöklété mellett a bizottságba Dr. Szlovák Pál, Dr. Mikolay István, Dr. Szemző Gyula, Teplicki János, Kondacs István, Halmay Ödön, Melis Mátyás és Földváry János választottak meg. E bizottság az építkezési tekintetében teljes felelősséggel de korlátlan hatalommal, bízott meg egyúttal megállapított, miként a bizottság határozat képességéhez megkívánta az, hogy az elöljáró kívül legalább még négy tag legyen jelen.

Az 1899. évi községi zárszámadások felülvizsgálásával Grimm Mór, S. Nkoly Marton és Csicsely János képviselők bíztattak meg.

Az Árpád szálloda, s a Farkas vendéglőknek bérbe adására vonatkozó Elöljárósági jelentés azon módosítással hagyott jóvá, hogy a bérlők kötelesek az ingóságokat s a berendezéseket tilt ellen biztosítani, s a biztosítási kötvényt s a díj nyugtákat közleg pénztárába letétbe helyezni.

A vásári és heti piaci helypénz szedési jog bérletre vonatkozó haszonbérleti szerződést a képviselő testület jóváhagyólag tudomásul vette, az Elöljáróságnak ama javaslatát, hogy az állat egészségügyi felügyeletet teljesítő községi állat orvos napidíja 2 koronában állapítottassék meg, s ez összeg a vásár helypénz bérletből fizetessék, jóváhagyatott.

A szabad kikötői jog haszonbérletére vonatkozó szerződés szintén jóváhagyatott.

Miután a most lefolyt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Melis Mátyás és Csicsely János képviselők megválasztottak, a közgyűlés szét oszlott.

— **Sorozás.** Szarvas község Elöljárósága közhirrre teszi, hogy a szarvasi sorozó járáshoz tartozó 1877. 1878. és 1879. ében született állítás kötelesekre vonatkozólag, a sorozás Szarvas község háza tanácstermében, az 1900. évi Ápril hó 5. 6. 7. és 9-ik napjain, a következő sorrendben fog megtartatni.

Ápril 5-én a szarvasi I-ső korosztálybeliek mind és az önkéntesek.

Ápril 6-án a szarvasi II-od és III-ad korosztálybeliek.

Ápril 7-én az öcsödi és kondorosi I. II. III-ad korosztálybeliek mind, az önkéntesek, és a megvizsgálandó apák.

Ápril 9-én a békés-szent-andrási I. II. III-ad korosztálybeliek mind, az önkéntesek, a megvizsgálandó apák, és az összes idegenek.

A sorozás mindenkor reggel 7 1/2 órakor veszi kezdetét.

Felhivatnak az állítás kötelesek, hogy a mondott helyen és időben tisztán öltözködve, bot nélkül jelenjenek meg.

— **Ügyvédi iroda áthelyezés.** Dr. Salac Oszkár ügyvéd ur, ez uton is tudatja tisztelt megbízóit, miként házának átalakítása miatt, ügyvédi irodáját, Gróf Csáky Albin ur Beliczy-uton lévő kaszélyának nyugati szárnyába helyezte át.

— **Elcsipett pénzhamisítók.** Cinkocky Mihály 15 éves, és Froska János 18 éves gépész lakatos segítők keveselték keresetüket, s hogy pénzhez jussanak f. év elején pénzhamisítás céljából társultak. Cinkocky volt az öntő mester s Froska a forgalomba hozó üzlet társ. Ment is az út meglegelősen, mígnem e hó 20-án este Froska rajta vésztett, midőn a hamis 1 forintosan tul akart adni. Rendőrségünk értesülvén az esetről, a nyomozást bevezette, s nevezetteknel nagyobb mennyiségű, s a pénz öntéshez szükséges brittania ezüstöt, minták készítésére alkalmas agyagot, s az olvasztáshoz szükséges tégléket, s ezet kívül nagyobb mennyiségű — kevésbbé sikerült öntvényeket talált.

— **A régi bélyegek érvényességének meghosszabbítása.** A kereskedelmi miniszter ma rendeletet bocsátott ki, amelyben az osszrak értékű régi levéljegyek, valamint mult január hónap elején forgalmon kívül nem helyezett egyéb régi postai érték-cikkek érvényességének idejét ez év szeptember 30-ig meghosszabbítja. Enélfogva a krajcárban számitott levélbélyegek és levelezőlapok még szeptember végéig használhatók.

— **Öngyilkosság.** H. Balogh János 16 éves ócsódi suhanc, gazdájától több remű házi eszközöket ellopt s megszökött. Gazdája feljelentése folytán a rendőrség nyomozni kezdte tartózkodási helyét, mint Balogh megtudva, bünetétől félelmében f. hó 20-án a tya házában a padlásán felakasztotta magát.

— **Uj gyógy mód.** Környékünknek egyik nyalka bajszu fiatal orvosát, ki bár sleopatha orvos, de a homeopatha tanok iránt nagy vonzalommal viseltetik, a minap nagy sietve hívrák egy beteg polgártársunkhoz. Orvosunk betegét alaposan megvizsgálván azt észlelte, hogy az hátgerinc csuszban szenved. Vizsgálat után azt mondja a betegnek: látom, hogy maga szegény ember, patikára nem nagyon telik, tehát házi gyógyszer ajánlok. Főzessen meg husz liter paszulyt jó erősen, s aztán e lében fürdjön meg, tudom hogy az használni fog. Betegünk úgy is tett, megfizette az összes szomszédság segítségével — mert neki szegénynek annyi edénye nem volt — a rendelt mennyiségű paszulyt, s felesége, hogy a gyógyszer annál hatékonyabb legyen, be is rántotta, s aztán úgy fürdött meg benne. Orvosunk másnap az általa jelzett időben pontosan megjelont, s megütődve látva, hogy patiente vig pipaszóval sétálgat a folyósón:

— No használ-e a fürdő? kérdi.

— Már hogyne használt volna, mikor nemcsak hogy megfürödtem benne, de jól is laktunk vele.

— **Vendéglő megnyitás** mint értesültünk az „Árpád Szálloda” — mitán belsőleg alaposan renoválva lett, f. hó 31-en dében újra meg fog nyitlani. Nagyon szép és helyes dolog, hogy e szállodát és kávéházat bent rekonveálták, de nem ártana egy kis vakolás és meszelés, a kívülről mutatkozó folytonossági hiányok, és szépség hiányok eltávolítására is.

— **Divat.** Ma napság, minden alá van vetve a divat hatalmának, öltözékünk' ékszerünk, sőt zsebkönyvünk is nagy befolyású van a divatnak. Ma a feketére oxydált óra a divat, s ki csak teheti igyekszik régi óráján tudni, hogy divatos fekete zseb órát vehessen, de sokakat visszatart azon körülmény, hogy zseb órákra vagy valami kedves emléket képeznek, vagy pedig kiváló pontos járásuak, s így nem akarnak kedves óráiktól megvalni. Ezen a bajon is lehet ma már segíteni, mert Szép Márton szarvasi óras bármiféle zsebkönyvet képes rövid idő alatt fekete órára oxydálni, s így alkalmat nyujt arra, hogy bárki is, kedves óráját a most divatos színre oxydáltathassa.

— **A Pesti Hirlap** valóságos irodalmi eseményvel kezdte az újévet s azzal is zárja az első negyedévet, — Gárdonyi Géza ötkötetes nagy történelmi regénye ez: Az egri csillagok, mely a lapban most ér véget. Oly rendkívüli érdeklődést, oly általános tetszést csak keves más aratott még a magyar olvasóközönségnél, mint a kitünő költő és író ez első nagyszabásu regénye. A második negyedre azonban már újabb irodalmi eseményt jelent be a Pesti Hirlap: Mikszáth Kálmán új nagy elbeszélést, melynek közlését a közeli napokban kezdi meg. Az már régi ismert tény, hogy a Pesti Hirlap ad legtöbb és legváltozatosabb olvasmányt a napi események megbeszélésén kívül; ad előfizetőinek különféle kedvezményeket: évenként nagy napiárt, havonként kis jegyzéknapiárt, díszes divatlappot féláron s mégis most újabb kedvezményt is tart fenn, de már csak leghibebb, legkitartóbb előfizetőinek; azt már csak azok kaphatják meg, akik megszokták nélkül egész éven at előfizetői maradnak a lapnak. Ezért is melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe e páratlanul álló, nagy magyar napilapot, melynek előfizetési ára egy óra 2 kor. 40 fillér, negyedévre 7 korona; s a

Párisi Divat emű hetenkint megjelenő díszes kiállításu divatlappal negyedévre 9 korona. Kiadóhivatal: Budapest, V., Váci-körut 78.

— **Tanítók hangversenye.** Mint értesültünk a szarvasi helyi tanító-egyesület a husvéti ünnepek után táncsal egybekötött jótékony célú estélyt rendez a „Ferenc József Tanítók Háza”-nál levő alapítványi gyarapítására. Az estély érdekességét az ének és zene részek mellett monológ és bohózat is fogják képezni. A szereplő: ma, holnap és holnapután lesznek felkérve. A zene es énekrészeket a tanítóképző intézet szorgalmas zenetanára Levius Ernő fogja vezetni, a ki az énektanítást már szerdán, márc. 28-án délután 5 órakor a főgymnasium dísztermében megkezdte. A többi darabok sikerét illetőleg pedig a rendező bizottság minden tőle telhető elkövet, hogy a műpártoló háttér közönségnek élvezetes estélyt szerezzen.

— **Kondorosi község** képviselő testülete — mint tudósítónk írja — legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy bírójuknak adományozott érdemkeresztet csak május hó végén adja át. — Ekkor telik le ugyanis a teljes 25 év. — Ez alkalomra nagyobb szabásu ünnepély van tervbe véve.

— **Márcziusi hó.** Nem csak a gyarló ember következtelen maga és tettei iránt, de a természet maga sem esdekszik különben. — Télen, mikor hónap, zuzmarának és csikorgó hidegnek kellene lenni, a nap barátságosan mosolyog felé, nyíhe sugarat szór. — Tavasszal pedig mikor a természet és virágfakadás idje volna, — havazik. Milyen idő volt ez az elmúlt héten? Egész napon át esett a hó még pedig úgy, hogy tél derekán is becsületére vált volna, ha akkor olyat produkálni — időszerűnek tartott volna. — De hiszen most még így sem nagy baj, mert a kellemetlen sárnál egyéb nyomot nem hagyott maga után.

C S A R N O K.

Megfeledezett magáról.

„Megfeledezett magáról! Voilá tout!” mondá a mindig halvány Lódey bárónő, a kezevet szögletébe dobva az újságot. Ezzel meg volt hozva az ítélet. Temerényi grófnő a társaság számára lehetlenné vált.

Berkes urnak voltsképpen csak Deresy grófnő két fiauskáját kellett volna tanítani és oktatni. A kis nyolcz éves Blanka részére nevelőnt akart a gróf fogadni.

De amikor a nevelő első tanorája, melyet a fiuknak adott, vége felé járt, kinyílt az ajtó és hangosan nevetve betoppant a kis Blanka, mögötte maczogott méltóságteljesen egy nagy újfundlandi komondor. A szoba közepén mindketten megálltak.

„Jónapot, kedves Berkes ur!” köszöntött a kis leány. „Azért jöttem ide Cacsarral, hogy megkérjem: tanítsón engem is!”

Cacsar, a kutya, nagykomolyan letelepedett a padlóra; s most mindketten várakozásteljesen tekintettek a nevelőre. Valóban bohókás pár volt.

És Caesart is tanítsam? kérdező nevetve a fiatal ember.

„Oh nem! Caesart csak a verés végett hoztam magammal.”

„Mit akar ezzel mondani? Nem értem őnt kontesz?”

„Blanka a nevem!” javította ki. „Egész délelőtt kunyoráltam a papánál, engedné meg, hogy önnél tanulhassak. Nem kell nekem nevelő; azok mind nagy pápaszemet viselnek. Végül azt mondta papa, menjek önt megkérni, hogy tanítson, de ha valamit nem fogok tudni, akkor meg fog verni. Azért hoztam magammal Caesart, verje meg őt, ha valamit nem tudok!” mondá a kis hamis.

Berkes úgy nevetett, hogy könyek fakadtak szemén.

„És mit tud már kedves Blanka?”

„Semmit!” volt a kishangu válasz. „De nagyon nagyon szorgalmas leszek. Oh kérem, tanítson engem is, Berkes ur!”

S a kicsike esdeklően pillantott a fiatal emberre. Lehetetlen volt a kis gyermeknek ellentálni. Berkes ur meghagyta a még mindig kaczagó fiuknak, hogy készítsék el feladataikat s új tanítványához fordult, megmagyarázta neki, hogy sem őt, sem Caesart nem fogja megverni.

Berkes ur képes könyvet mutatott a kis Blankának és megkérdező tőle az abban lerajzolt átalok, növények és virágok neveit. Azután sorsa kevelt Blanka kis kacsónak őt uja: elmondotta vele az őt új nevét

S amikor a hüvelykujnál tartott, elbeszélte neki Hüvelyk Mátyi meséjét. Ezzel a tanóra végett ért.

Hiszen ezek pompás kilátások! Nem kap verést s csak oly dolgokat kérdeztek tőle, amiket tudott, végül pedig még szép mesét is mondtak el neki. Nincs az a hatalom a földön, amelylyel bármilyen nevelőnt vagy pópázzszemmel reá lehetett volna kényszeríteni. Egyelőre nem is kapott nevelőnt. Berkes ur maga kérte Deresy grófot, hogy bizza reá Blanka oktatását. A gróf szívesen beleegyezett. Megtett mindent, a mit kis kedvence, szeretett, elhalt neje képmása kívánt.

Igy lett Blanka a nevelő „kis ráadásá” amint ő maga nevezte.

Míg a fiuk tanultak, Blanka addig megcsinálta a feladatát és megfordítva: ha ezek feladatakat készítettek, Blanka oktatásba részesült. S a kicsike sokkal tanulékonyabb, szorgalmasabb és engedelmesebb volt, mint bátyjai. Berkes ur nem sajnálta meg, hogy elfogadta „kis ráadás”-át. Gyakran megszógyonította bátyjait, amikor ezek leccskéiket nem tudták, melyeket Blanka hallgatás után tanult meg.

„Ez nem nehéz: hic, haec, hoc, huius, huius, huius; s ib. olyan mintha fát vágnának!” mondá.

Berkes ur tanóra után rendszeren sétálni járt tanítványaival vagy a közeli folyón csanakáztak, vagy karikákat hajtottak a kertben. Blanka sohase távozott a nevelő oldala mellől. Bárhogyan is ugrándoztak a fiuk, nála maradt és beszélgetett vele báburól, galambjairól, Cacsarról s ezer más dolgokról, amelyeknek fontosságát Berkes ur kelően méltányolni tudta. Halálból megjegyzett magának minden oktatást a növényekről rendszerükről, csodás életükről.

Megösmerte és megszerette a természetet. S ha tanítója megmagyarázta, milyen kedvesek és saerények minde szép mezei virágok, mire jó minden egyes füvecske: akkor eltökélte, hogy ő is ilyen kedves, ilyen jó akar lenni, mint a virágok.

S idővel ázzá is lett.

Négy évig szivta magába Berkes ur nemcsit oktatását és élénk elméjével folfogta, hogy nevelője is olyan nemcs mint oktatása.

Blanka tizenkét éves volt és szellemileg és testileg rendkívül kifejlődött. Ki akarja a rózsabimbónak elhionni, mikor r pesztheti széjjel zöld mellfűzőjét? Az egyik előbb a másik később nyílik.

Vasárnapon volt. A fiuk másnapra feladott lecckéjükön dolgoztak; Blanka előbb készen volt feladattal és szaladt a kertbe, hogy szabad idejét tanítója társaságában töltsé. Csakhamar találkozott vele.

A nagy tölgyfa alatti padon ült. Mellette volt Milla, a szelid őzike.

„Kérem, kedves Berkes ur, jöjjön velem a mezőre! Most sok ott a virág; szeretnék csokrokat kötni Papának egyet, nagymamának egyet, meg önnök is egyet. Jó?”

S elmentek a mezőre. Milla, . . . követte őket, Berkes a pázsitra ült, Blanka pedig szedte a virágokat, melyek nagy számmal pompáztak a réten. Mikor már eleget szedett nevelője mellé ült. Lassan kiterítette kötényét s megmutatta illatos virágjait. „Ugy! Most megkezdem a csokorkötést. Az első öné lesz. Jó?”

„Legkegyelmesebben el fogom fogadni!” nevetett Berkes.

Blanka a csokorkötésben művésznő volt. Néhány perc alatt gyönyörű bokrétát kötött. Most vizsgál szemmel nézegette. A legszebb virágokat pazarolta erre a bokrétára.

„Mit szól hozzá?” kérdező a fiatal embert.

Ez nem szólt semmit. Csak könyes szemmel nézte hol a virágokat hol ezt a kedves alakot. Hizelegye közeledett Blankához a szarvas. A kicsike elragadtatóan szép volt. Ekkor találkoztak szemük — s a nevelő lesütötte szemét. Ki írhatná le, mi volt a kis leány tekintetében?! — E szemekből nem a tanítvány szeretete, vonzalma és hálaja ragyogott! Ez a tekintet utalvány volt a menyországra! — Ezért süttötte le Berkes a szemét.

Ekkor éles sikoly halátszótt. A tanító felemelte szemét. Blanka állt mellette könnyes szemmel: — a bokrétát eltűnt.

Milla megszokta, hogy urnője kezéről szedje eledelet, a bokrétát jó falatnak tartotta — s nyálank nyelvével csakugyan el is csipta.

„Oh miért éppen ezt, az ön csokrárt eité meg Milla!” kiáltá Blanka. S szemei újra megteltek könnyekkel; hangja rezgett; s olyan szomorú volt, mintha nagy csapás érte volna.

„Hiszen más is köthet!” jegyzé meg Berkes.

„De az aztán már máa volna!” vetette ellen szomorúan Blanka.

„Nos gondolja, hogy ezt a csokrot meg nem érdemltem. Ki tudja nem-e úgy van. S akaratlanul vibrált a tanító hangja.

Blanka éles hallóérzéke észrevette a hang vibrációját s keservesen sirni kezdett. Berkes nem igyekezett őt vigasztalni; tudta hogy erre ugyisim volna képes. Az iménti jelenetre gondolt: „Ez a gyermek nem gyermek már. Erre nem gondoltam. Mi lesz mindebből? A gróf leánya — és én! Lehetetlenség volna — és...”

És — ekkor forró csók tapadt homlokára! — „A csokor helyett!” mondta Blanka s az özikével versenyt futott a kastély felé.

(Folytatása következik.)

Innen-onnan.

— Tűz és víz.

Nagy lárma veri föl kora hajnalban a házlakóit.

— Tűz van! Tűz van!

— Hol?

— Lenn a földszinten, a tejkereskedésben.

A lakók nyugodnak és ismét lefekszenek:

— Van ott elég víz, nem kejl félni.

A tűz haszna.

Tanító: Mit tudsz a tüzről? Mi a tűz főhaszna.

Móricka: A mit a biztosító-társaság fizet.

Számítás.

Ügyvéd: No jó, ön azt állítja, hogy a betörés idején nem lehetett a tett színhelyén; de van-e alibije?

Mudvécz: Van két tanum, a ki megesküszik, hogy a betörés idején náluk aludtam, két tanum pedig megesküszik, hogy a tett idején velük sétáltam a Gellértfegyén.

Időjárási jelentés 1900. márc. 17—23-ig.

Nap	Csapadék 24 ó. alatt m. m.	Hőmérséklet C. fokban				Jegyzet Az esőzés (csapadék) kezdeté és vége	Hőviszonyok a szélsebesség cm.-heav. óra szélrel
		7 ó. reg. d. u.	9 ó. este	közép	napköz.		
17		8.0	11.8	6.7	8.2		
18	3.3 eső	8.5	10.3	6.4	8.4	d. u. 1 ó. — 2 ó. eső nyoma este este 7 ó. 9 ó. és éjjel eső	
19	0.2 eső	5.7	8.9	6.7	7.1	d. e. 8 ó. eső nyoma este eső nyoma	
20		5.4	10.6	3.8	6.6		
21		1.2	11.7	4.4	5.6		
22		0.5	11.1	4.2	5.3		
23	8.3 hó	1.6	2.2	2.0	1.9	d. e. 7 ó. d. u. 2 ó. hó	

Szarvas, 1900. márc. 24.

Plenczner Lajos.

Nyilttér. *)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak, kik néhai édes atyánk Weicner Ignátz elhunytá alkalmával, résztvétükkel mély fájdalomukat enyhíteni, s a temetésen résztvétükkel a gyászszertartás díszét emelni, szívesek voltak, fogadják ez uton legnagyobb köszönetét a mélyen megszorodott Weicner családnak.

293
1900 szám

Arverési hirdetmény.

Alólírott kiküldött bir. végrehajtó ezenel közönségre teszi, hogy a szarvasi kir. járásbírósnak 1899 évi V. 800/1. sz. végzése folytán Dr. Szemző Gyula és Dr. Popper Tódor ügyvéd által képviselt Valdner Ignác, Grimm Mór és Harkai Ede felperes javára Szüle Kálmán alperes ellen 2226 kor. 80 fill. követelése s jár erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foly-

tán alperestől lefoglalt és 3134 kor. 80 fill. lére becsült ingóságokra a szarvasi kir. járásbírósnak 1899 évi V. 800/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltétvén. annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Szarvason 554 sz. a. leendő megtartása határidőül 1900 évi március hó 27-ik napján délután 3 órájára kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt üzletfelszerelés, ércz koporsók, szemfódelek, halottas kocsik stb. a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívának mindazok kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Szarvason, 1900 évi március hó 12-ik napján.

Magyar Mihály.

kir. bírósági végrehajtó.

299 tkvi sz.
1900

Hirdetmény.

Alólírt tkvi hatóság részéről közönségre tétetik, hogy Zih Kálmán és neje Kotvics Eszter Zih Géza és neje Polgári Róza kérelme folytán, ezeknek tulajdonául a szentandrászi 2298 sz. tjkvben felvett $\frac{604}{a}$ hrsz. beltelkes ház a jelzalogos hitelezők, ellenében végrehajtási árverés joghatályával biró nyilvános árverésen eladatni rendeltétvén, arra határidőül 1900. évi április 25 napjának délelőtti 8 órája a szentandrászi község házához kitűzetett, mely határnapon az érintett ingatlan becsáratól alul is eladatni fog.

Kikiáltási ár, a becsár, bánatpénz annak 10%-a; a vételár $\frac{1}{3}$ -ad része az árverés napjától számított 20 nap, a második $\frac{1}{3}$ -ad része ugyanazon naptól számított 40 nap, és a harmadik $\frac{1}{3}$ -ad része ugyanazon naptól számított 60 nap alatt fizetendő 5% kamatokkal.

Vevő az ingatlanok az árverés napjától számított 15 nap mulva lép birtokába, a menyiben ez idő alatt utóajánlat vagy előterjesztés nem tétetnek. A többi feltételek alólírt tkvi hatóságánál, a hivatalos órák alatt, és szentandrás község házában is megtekinthetők.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Szarvas, 1900. január 24-én

Mészáros

kir. jbiró.

3874 sz. tkvi.
1899

Hirdetmény.

Alólírt tkvi hatóság részéről közönségre tétetik, hogy az orosházi tpenztárnak Enyedi László öcsüdi lakos elleni 840 kor. s jár. álló követelés kielégítése végett, az öcsüdi 2458 sz. tjkvben, Enyedi László tulajdonául felvett $\frac{4101}{6-1}$ hrsz. 1 hold 800 □-öl bűdöshalmi szántó nyilvános árverésen eladatni rendeltétvén, arra határnapul 1900 évi április 13 napjának d. e. 8 órája az öcsüdi község házához kitűzetik, mely határnapon az érintett ingatlan — becsáron alul is eladatni fog.

Kikiáltási ár a becsár, bánatpénz annak

Nyomatott a Szarvas és Vidéke győri nyomdájában.

10% a vételár $\frac{1}{3}$ része az árverés napjától számított 20 nap alatt, a második része ugyanazon naptól számított 40 nap alatt és a harmadik ugyanazon naptól számított 60 nap alatt fizetendő 5% kamatokkal.

Vevő az ingatlanok az árverés napjától számított 15 nap mulva lép birtokába, a menyiben az idő alatt utóajánlat vagy előterjesztés nem tétetnek. A többi feltételek alólírt tkvi hatóságánál a hivatalos órák alatt és öcsüdi község előljáróságánál megtekinthetők.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Szarvas, 1900. január 11-én.

Mészáros.

kir. jbiró.

A szarvasi kereskedők egyesületének

KÖZGYŰLÉSE

folyó évi április hó 1-én délután 3 órakor

Szarvason az egyesület helyiségében fog megtartatni, melyre a tagok valamint az érdeklődők ezennel meghívattak.

A közgyűlés sorrendje.

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése. 2. Az igazgatóság jelentése a lefolyt évi működéséről. 3. Pénztári kimutatás és a jövő évi költségvetés megállapítása. 4. Indítványok esetleg írásbeli beadványok tárgyalása.

Kelt Szarvason, 1900. március 25-én.

Grimm Mór

elnök.

Az építkezők figyelmébe.

A téglá és fedelcserep készlete az állandó égetés folytán túlhalmozott és helyszűke miatt az égett anyag árait mai naptól mélyen leszálítottam.

Első osztályu legjobb minőségü fali téglá 1000-re 20 korona másodosztályu 18 korona és az első minőségü fedelcserepnek 1000-re 17 korona.

A venni szándékozók jelentkezhetnek akár a piactéri irodámba akár pedig a város alatt a csabai ut mentén levő téglagyáramba.

Buk Adolf

tégla és cserepgyáros.

Hirdetmény.

A szarvasi ipartestület elnöksége közönségre teszi az érdekelt iparosok között, hogy az ipari áru csarnok udvarán építendő testületi ház felépítésére pályázatot hirdet, a pályázni szándékozók jelentkezzenek, az elnökségnél a hol a tervet és a költségvetést megtekinthetik. Az árlejtés 1900. évi Április hó 2-án hétfőn délelőtti 9 órakor fog megejtetni az ipari áru csarnok udvarán.

Mosó és vasalási Intézet!

Alólírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Szarvason, görbe-utca 1052 sz. alatt (ezelőtt Debrecenben) egy a mai kornak teljesen megfelelő

mosó- és vasalási intézetet

rendeztem be. Tapasztalataimat az ország nagyobb városaiban szereztem, mi által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit legpontosabban kifogom elégíteni. Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Soós Lőrinczné.